

עפ"ת 47092/06/14 - עבד אל פתאח ותד נגד מדינת ישראל

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

עפ"ת 47092-06-14 ותד נ' מדינת ישראל 04 דצמבר 2014

בפני הרכב כב' השופטים:

י' גריל, שופט בכיר [אב"ד]

ב' בר-זיו, שופטת

כ' סעב, שופט

המערער:

עבד אל פתאח ותד

ע"י ב"כ עוה"ד הלאל ג'אבר

נגד

המשיבה:

מדינת ישראל

באמצעות פרקליטות מחוז חיפה (פלילי)

ע"י ב"כ עוה"ד גב' איזינגר

פסק דין

א. הערעור שבפנינו הוא על גזר דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחדרה (כב' השופטת כרמית פאר-גינת) מיום 18.5.14 בתיק ת"ד 4200-08-12 לפיו נדון המערער למאסר בפועל לתקופה של 20 חודשים, מאסר מותנה בן 12 חודשים לתקופה של שלוש שנים, שלא יעבור עבירה של נהיגה בזמן פסילה או ללא רישיון, וכן מאסר מותנה לתקופה של 12 חודשים לשלוש שנים, שלא יעבור עבירה של הפקרה, אי הודעה למשטרה, נהיגה בחוסר זהירות, והתנהגות שגרמה חבלה לגוף.

בנוסף, נפסל המערער מלקבל או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 15 שנה, כל זאת לאחר שהמערער הורשע לפי הודייתו בעבירות של:

1. הפקרה אחרי פגיעה - עבירה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה (נוסח חדש), התשכ"א - 1961 (להלן: "**פקודת התעבורה**").
2. אי הודעה למשטרה - עבירה בניגוד לתקנה 144(א)(4) לתקנות התעבורה, התשכ"א - 1961 (להלן: "**תקנות התעבורה**") + סעיף 38(1) של פקודת התעבורה.
3. נהיגה בחוסר זהירות - עבירה בניגוד לתקנה 21(ג) לתקנות התעבורה, וסעיף 38(2) של פקודת התעבורה.
4. התנהגות שגרמה חבלה לגוף ונזק לרכוש - עבירה בניגוד לתקנה 21(ב)(2) של תקנות התעבורה.

5. נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף - עבירה בניגוד לסעיף 10(א) של פקודת התעבורה.

6. נהיגה ללא ביטוח - עבירה בניגוד לסעיף 2(א) של פקודת ביטוח רכב מנועי (נוסח חדש), התש"ל - 1970.

ב. הנסיבות הצריכות לעניין הינן בתמצית אלה:

ביום 28.8.12 הגישה המשיבה כתב אישום כנגד המערער, יליד 1959, על כך שבתאריך 10.10.10 שעה 18:40 נהג המערער ברכב פרטי בכביש מס' 581 מכיוון באקה לכיוון ג'ת.

אותה עת החל לחצות את הכביש בקטע הכביש הנ"ל הולך רגל, יליד 1984, כשהוא חוצה את הכביש משמאל לימין ובצורה אלכסונית מתרחקת, כיוון נסיעת המערער.

משהספיק הולך הרגל לחצות מרחק של 7 מ' פגע בו המערער עם מרכז חזית קדמית של הרכב.

הולך הרגל נזרק על מכסה המנוע, על שמש הרכב שהתנפצה, והועף לכביש.

למרות שהמערער היה מעורב בתאונה, וידע בנסיבות המקרה שנפגע הולך הרגל, עזב המערער את מקום התאונה מבלי להגיש לנפגע עזרה ומבלי להודיע למשטרה על קרות התאונה.

כתוצאה מן התאונה נפגע הולך הרגל וסבל מחבלות של ממש: שבר פתוח בטיביה ובפיבולה בשוק שמאל, ושברים בחוליות עמוד השדרה. הולך הרגל אושפז בבית החולים וקיבל טיפול רפואי.

המערער נהג ברכב כשרישיון הנהיגה שלו אינו תקף מאז ספטמבר 2005, וללא פוליסת ביטוח תקפה.

ג. לטענת המשיבה התאונה והחבלות נגרמו להולך הרגל באשמו של המערער וכתוצאה מנהיגתו הרשלנית, שבאה לידי ביטוי בכך שנהג ברכב ללא תשומת לב לנעשה בדרך שלפניו, למרות שיכול היה להבחין בהולך הרגל ממרחק רב לא הבחין בו, לא אפשר להולך הרגל לחצות בביטחה את הכביש, לא עצר כדי להושיט עזרה להולך הרגל, למרות שידע כי נפגע, נהג ללא רישיון נהיגה וללא פוליסת ביטוח כחוק, וכן נהג ברכב בקלות ראש, בחוסר אכפתיות, בפזיזות ובחוסר זהירות.

ד. בישיבה שהתקיימה בפני בית משפט קמא בתאריך 11.7.13 הודה המערער (שהיה מיוצג על ידי

סניגור) בעובדות כתב האישום וביקש לשלוח אותו לתסקיר מבחן ולממונה על עבודות שירות.

נוכח הודאתו של המערער, ניתנה הכרעת דין לפיה הורשע המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום.

ה. לענין התסקיר, הודיעה ב"כ המשיבה, כי אין לה התנגדות להזמנתו, אך הוסיפה, שהמלצות התסקיר לא תחייבנה את המשיבה אשר תעתור למאסר בפועל של ממש מאחורי סורג ובריאח הואיל ומדובר בעבירות חמורות, לרבות הפקרה.

נוכח הדברים האלה, החליט בית משפט קמא באותה ישיבה בטרם גזירת דינו של המערער הוא יופנה לשירות המבחן לקבלת תסקיר, וכן לממונה על עבודות שירות כדי שתוגש חוות דעת שתתייחס לאפשרות של ריצוי עונש מאסר בדרך של עבודות שירות.

ואולם, בסיפא של אותה החלטה נכתב: **"תשומת לב הנאשם כי אין בשליחתו לממונה על עבודות השירות כדי לחוות את דעתי בעניין העונש אשר אמצא לנכון להטיל עליו בסופו של ההליך"**.

ו. מתסקיר שירות המבחן מיום 11.11.13 עולה, כי המערער עבד לאורך השנים באופן מסודר ויציב, גם אם לא במקום עבודה קבוע והינו המפרנס העיקרי במשפחה.

במהלך שנות עבודתו עבד המערער כשנה בתור עצמאי בתחום הבניין ובאותה שנה חבר חובות רבים לגורמים שונים, גם חובות של קנסות תעבורה והוא פועל כיום להסדרת החובות באמצעות ההוצאה לפועל.

המערער סיים 12 שנות לימוד, ברשותו תעודת בגרות, אך עקב המצב הכלכלי בבית הוריו לא יכול היה לממן לימודים גבוהים והשתלב בשוק העבודה כדי לסייע לכלכלת המשפחה.

ז. מזה כשמונה שנים סובל המערער מסכרת שאיננה מאוזנת ויתר לחץ דם ומטופל תרופתית.

יצוין, כי אין לחובתו של המערער הרשעות קודמות בתחום הפלילי. לעומת זאת, לחובתו של המערער 18 הרשעות קודמות בתחום התעבורה (לפי גיליון הרשעות שהומצא), כאשר מתוכן עבירה אחת של הגה בלתי תקין, שתי עבירות של אי שמירה על הימין, עבירה אחת בגין חגורת בטיחות, עבירה אחת של חנייה בתנאים מחמירים, ו-13 עבירות שהוגדרו כ"**עבירות טכניות**".

ח. בפני שירות המבחן הודה המערער באחריות למעורבותו בתאונה נשוא הדיון, תאונה בה נפצע אדם.

המערער גילה הבנה לבעייתיות שבמעשיו המתוארים בכתב האישום ולחומרתם, וביטא חרטה וצער על מעשיו.

מדבריו של המערער בפני שרות המבחן עולה, כי היה מודע לכך שהוא נוהג ברכב כאשר רישיון הנהיגה שלו אינו תקף. המערער מסר, כי בדרך כלל הוא מבקש שבנו יסיע אותו למקומות שהוא רוצה, אך באותו ערב בנו היה בעבודה.

לדברי המערער בפני שרות המבחן, נהיגתו ברכב ללא רישיון נהיגה נבעה מחמת לחץ ותחושת חולשה שחוזה קודם לביצוע העבירה.

לפי תיאורו של המערער בפני שירות המבחן, בערב בו התרחשה התאונה, רמת הסוכר בדמו היתה מאוד גבוהה והיה עליו ליטול תרופה, אך הוא גילה שהתרופה אזלה לו. לכן, נסע ברכבו לבית מרקחת בכפר מגוריו, ולאחר שמצא כי בית המרקחת סגור, הוא נסע לבאקה אלגריה על מנת לקנותה.

לדבריו, כשהיה בדרכו חזרה לביתו, התרחשה התאונה.

ט. מדברי המערער עלה, שהוא לא הבחין בהולך הרגל, מאחר ולטענתו הלה יצא ממקום חשוך מבין העצים, וכאשר הבחין בו, לא הספיק לעצור את הרכב.

בנוסף, טען המערער כי באותו ערב הוא חש טשטוש בראייה עקב מצב בריאותו ועליית רמת הסוכר בדמו.

בדיעבד כיום, מציין המערער, שהוא יכול היה לפעול בצורה אחרת כפתרון למצב בו היה, כגון: להזמין רופא לביתו ממוקד רפואי, או להזמין מונית במקום לנסוע ברכב.

י. לטענת המערער בפני שירות המבחן, משפגע בהולך הרגל הוא חש פחד ובהלה התכוון לעצור את הרכב, ולתת עזרה לנפגע, ואולם, הוא הבחין מיד באנשים מתקהלים, העובדים במפעלים באיזור התעשייה שבו התרחשה התאונה, לכן בחר המערער להישאר ברכבו ועצר את הרכב בצד השני של הכביש עד שהגיעו שוטרים ואמבולנס למקום.

בנוסף ציין המערער בפני שרות המבחן, כי מיד עם הגעת המשטרה למקום הוא הסגיר את עצמו, ועוד מסר, שהוא לא הזעיק עזרה מאחר ולא היה בידו טלפון סלולארי להתקשר.

המערער תיאר תחושות צער ואשם כבדות בשל התנהגותו.

י"א. עוד מסר המערער לשירות המבחן, כי במהלך תקופת אשפוזו של הולך הרגל, הוא התעניין במצבו, ביקר אותו בבית החולים וביקש את סליחתו. גם לאחר שחרורו של הולך הרגל מבית החולים, הוא ביקר אותו מספר פעמים בביתו באיזור השטחים והתעניין במצבו.

י"ב. התרשמות שירות המבחן היא, שהמערער מודע להתנהגותו המכשילה, כפי שעולה מכתב האישום, ומבין את חומרת מעשיו.

לתפיסתו כיום, הוא מצליח להתבונן על משמעות מעשיו ועל בחירתו הבעייתית.

המערער מסר, כי מאז מעורבותו בתאונה זו, הוא נמנע מהסתבכות נוספת בעבירות תעבורה ונעזר באחרים בסביבתו, דבר שמשקף גם ברישומי התעבורתי.

בשיחות עם המערער בלטו החשש והחרדה מתוצאות ההליך המשפטי הנוכחי והשלכותיו עליו ועל בני משפחתו.

לדבריו, אם תוטל עליו ענישה מחמירה, כגון ריצוי מאסר בפועל, הוא יתקשה להמשיך לדאוג כלכלית ומעשית למשפחתו.

י"ג. התרשמות שירות המבחן היא, שהמערער מגלה בדרך כלל אחריות למעשיו ונושא בתפקידים באופן חיובי ונורמטיבי. הוא הציג את עצמו כאיש משפחה ועבודה המגלה דאגה לבני ביתו. שירות המבחן לא התרשם מקיום קווים עברייניים מושרשים או אלימים באישיותו.

להערכת שירות המבחן, למערער קושי בשמירה על גבולות פנימיים וחיצוניים שבאו לידי ביטוי בביצוע עבירות תנועה, אך כיום הוא מגלה יכולת להציב לעצמו גבולות ולהימנע מהמשך ביצוע עבירות.

י"ד. התרשמות שירות המבחן היא, כי ניהולו של ההליך המשפטי כנגד המערער מהווה גורם מרתיע משמעותי עבורו מפני חזרה על מעשים דומים בעתיד וקיימת אצלו הכרה במחירים של התנהגותו ברמה הערכית והמעורבות עם גורמי החוק.

שירות המבחן מפרט בתסקירו את לבטיו בנוגע להמלצות ביחס למערער, דהיינו, מחד גיסא, מדובר בעבירות חמורות. מה גם, שהמערער הורשע בעבר בגין עבירות של נהיגה כשרישיון הנהיגה פקע למעלה משישה חודשים.

מאידך גיסא, מדובר באדם שתפקודו התעסוקתי תקין, הוא עובד כיום בתור מטפל בקהילה מוגנת, מפרנס

עיקרי של משפחתו, נוטל אחריות מלאה לעבירות שביצע, ובפני שירות המבחן גילה תובנה לחומרת מעשיו והבנה לבעייתיות שבהתנהגותו.

ט"ו. המערער לא ביטא צורך בהתערבות טיפולית ושירות המבחן לא התרשם מקיום נזקקות להתערבות טיפולית, ולכן, לא בא בהמלצה טיפולית בעניינו של המערער.

הערכת שירות המבחן היא, כי שליחת המערער לריצוי מאסר בפועל בשלב זה של חייו עלולה להביא לפגיעה ממשית בו בהיבט התעסוקתי ותפגע במקור פרנסת משפחתו ועלולה להביא להתדרדרות במצבו הבריאותי.

יחד עם זאת, סבור שירות המבחן כי קיימת חשיבות לענישה שתציב גבולות ברורים להתנהגותו של המערער, ותהווה גורם הרתעתי מפני הישנות התנהגות דומה בעתיד, וזאת בדמות מאסר שירוצה בעבודות שירות. כן, ממליץ שירות המבחן על הטלת מאסר מותנה משמעותי, התחייבות כספית גבוהה, קנס ופסילה.

ט"ז. המערער גם התייצב לראיון בפני הממונה על עבודות שירות שבחוות דעתו מיום 3.3.14 קבע, כי ניתן להעסיק את המערער בעבודות שירות חמישה ימים בשבוע במעון שיקומי.

צוין גם באותה חוות דעת של הממונה, כי המערער שולל שימוש בסמים ובאלכוהול, מביע נכונות לשאת מאסרו בעבודות שירות, נבדק ונמצא כשיר עם מגבלות.

י"ז. בדיון שהתקיים ביום 6.4.14 בפני בית משפט קמא, הגישה ב"כ המשיבה את טיעוניה בכתב בכל הנוגע לגזירת העונש וציינה, בין יתר הדברים, כי לחובתו של המערער הרשעות קודמות בתעבורה, לרבות עבירות רבות של נהיגה ללא רישיון נהיגה וללא ביטוח, כשהרישיון פקע עד שישה חודשים, וכן מעבר לשישה חודשים, אי החזקת רישיונות, וכמו כן, היה המערער פסול כמה וכמה פעמים לנהיגה ואפילו לתקופות ארוכות.

ב"כ המשיבה עמדה בטיעוניה בפני בית משפט קמא על תוצאות התאונה מבחינתו של הנפגע (הולך הרגל שהיה בן 26 ביום התאונה), שנגרמו לו חבלות של ממש, שבר פתוח בטיביה ובפיבולה של שוק שמאל, ושברים בחוליות עמוד השדרה, שחייבו את אשפוזו בבית החולים.

י"ח. עוד ובנוסף, עמדה ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא גם על המשמעות של עבירת ההפקרה, שהיא עבירה מכוערת, אנטי חברתית ואנטי מוסרית, הפנתה לפסיקה הרלוונטית וטענה, כי מי שמפר את האיסור המשפטי-מוסרי בנוגע לעבירת ההפקרה, חייב להיענש ביד קשה כדי להביע את הסלידה העמוקה ממעשיו המכוערים.

עוד הדגישה ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא, כי המערער הורשע בגין התאונה נשוא הדיון בהפקרה לפי סעיף 64א(ב) לפקודת התעבורה, שהעונש בגינה הוא עד 9 שנות מאסר.

ב"כ המשיבה הוסיפה וציינה, כי סעיף 64א(ב) הנ"ל של פקודת התעבורה תוקן לפי הצעת חוק מתאריך 28.6.11, כשלפי התיקון (סעיף 64א(ג)) העבירה של **"נוהג רכב המעורב בתאונה שבה נגרמה לאדם חבלה חמורה או שבה נגדם ולא עצר או לא הזעיק עזרה כאמור בס"ק (ב)..."**, דינו יהא עד 14 שנות מאסר (במקום 9 שנים). בכך הביע המחוקק את דעתו לעניין חומרת עבירה זו, והגם שאין מחלוקת שהתיקון **אינו** חל בענייננו, טענה ב"כ המשיבה, שעל בית המשפט לפעול ברוח החוק ולהחמיר בענישה.

י"ט. עוד טענה ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא, כי המדובר בענייננו ברף הגבוה של עבירת ההפקרה.

הולך הרגל חצה מרחק רב מבלי שהמערער הבחין בו, שמשת הרכב התנפצה ונשברה, ומכאן שהמערער ידע היטב כי פגע בהולך רגל, ולמרות זאת הוא לא עצר לסייע, אלא הפקירו במקום התאונה. לגירסת המערער, הוא חזר למקום התאונה, וב"כ המשיבה מציינת שלמרות זאת המערער לא דיווח על המקרה ושוב ברח לביתו, לשם הגיעה המשטרה, ושם נעצר, וזאת בגלל לוחית הרישוי שנפלה במקום התאונה.

המערער טען במשטרה, שהיה אביך, רטוב וערפילי במקום התאונה (לפי דו"ח הבוחן היה מעונן חלקית וירדו טיפות גשם בזמן המבחן), ואם אכן אלה היו התנאים במקום התאונה, חייב היה המערער להתחשב בהם בנהיגתו ולהתנהג בהתאם.

כ. בהתייחס לתסקיר שירות המבחן, ציינה ב"כ המשיבה בטיעוניה בפני בית משפט קמא, כי המערער טען בפני שירות המבחן, שחש טשטוש בראייתו ביום התאונה בגלל רמת הסוכר בדם, אך לטענתה, למרות זאת לא נמנע המערער מלנהוג ברכב כשהוא מסכן את עצמו ואחרים.

כ"א. בפני שירות המבחן טען המערער, כי הוא חש פחד ובהלה לאחר התאונה, התכוון לשוב, אך חזר בו. כן טען המערער בתסקיר, שכאשר הגיעה המשטרה למקום התאונה הוא הסגיר את עצמו, ואולם ב"כ המשיבה הדגישה שלא כך היו פני הדברים, וכי מן הראיות בתיק עולה, שהמשטרה היא שהגיעה לבית המערער ואז נעצר.

כ"ב. ב"כ המשיבה טענה בפני בית משפט קמא, שאין מקום לקבל את המלצות שירות המבחן (לגבי מאסר בעבודות שירות), הואיל ואין מקום בנסיבות עבירה זו ליתן משקל לנסיבות האישיות של המערער ואין להעדיפם על פני שיקולי ענישה אחרים.

כ"ג. מתחם הענישה שהציעה ב"כ המשיבה בפני בית משפט קמא היה עונש מאסר שבין 24 עד 48 חודשי

מאסר בפועל, ופסילה שבין 10 שנים עד 15 שנים. לסיכום, ביקשה ב"כ המשיבה להטיל על המערער מאסר בפועל של ממש לתקופה ממושכת וארוכה הקרובה לרף העליון של מתחם הענישה, על מנת להוות מסר של ממש לגינוי שיש לתת לנהגים עבריינים הפוגעים ומפקירים פצועים, זאת בנוסף לפסילה לתקופה ממושכת, ורכיבי ענישה נוספים.

כ"ד. במסגרת הדיון שהתקיים ביום 6.4.14 בפני בית משפט קמא, הפנה ב"כ המערער לדו"ח אשפוז של המערער, הכולל את מצבו הבריאותי, וכן את רשימת תיקי החובות שלו במסגרת ההוצאה לפועל.

ב"כ המערער טען בפני בית משפט קמא, כי המערער הודה בהזדמנות הראשונה, חסך מזמנו של בית המשפט, מצבו הבריאותי קשה, והוא סובל ממספר מחלות ובנוסף, רובצים עליו חובות ההוצאה לפועל.

ב"כ המערער הוסיף, שהמערער מתחרט על מה שקרה, מתנצל בפני בית המשפט ומציין, כי הוא בן כ - 55, אדם נורמטיבי, רעייתו עקרת בית והוא המפרנס היחיד של משפחתו ולכן, עותר ב"כ המערער להסתפק במאסר על דרך של עבודות שירות.

כ"ה. בגזר הדין שניתן ביום 18.5.14, עמד בית משפט קמא על מגמת ההחמרה של הפסיקה בעבירות הפקרה לאחר תאונה (למשל: ע"פ 8279/11 **טל מור נ' מדינת ישראל** (מיום 1.7.13)), ואולם, בית משפט קמא הבחין בין ההחמרה במקרים בהם נלוו להפקרה עבירות עיקריות חמורות כשלעצמן, ובעיקרן עבירות של גרימת מוות ונהיגה בשיכרות, לבין המקרה שבפנינו.

כותב בית משפט קמא בסעיף 14 של גזר הדין:

"במקרה שבפנינו הגם שהתאונה גררה אחריה תוצאה לא פשוטה, ופגיעה גופנית חמורה בהולך הרגל (לרבות שבר פתוח ברגל ושברים בעמוד השדרה, פגיעות אשר לאדם מבוגר, בן 84 שנה, הן פגיעות בעלות משמעות מכרעת על המשך תפקודו), הרי שלא מדובר בתאונה קטלנית, כפי שלא מדובר בנאשם שנהג בשיכרות".

(ההדגשה שלנו).

כ"ו. נעשה כאן אתנחתא לרגע בתיאור הדברים ונעיר כבר כאן, כי נפלה שגגה בסעיף 2 ובסעיף 14 לגזר דינו של בית משפט קמא, הואיל והולך הרגל, ועל כך אין מחלוקת, הינו יליד 1984, דהיינו, בן 26, ולא בן 84, כפי שסבר בשגגה בית משפט קמא.

כ"ז. אם בשגגה עסקינן, נעיר עוד, שבטיעוני המשיבה כפי שהונחו בכתב בפני בית משפט קמא, נפלה גם כן שגגה הואיל ובעמ' 4 של טיעוני המשיבה לעונש בפני בית משפט קמא, בפיסקה של **"עבירה ברף**

הגבוה" נכתב: "המנוח חצה מרחק רב..." וכאמור, תודה לאל, שהתאונה, קשה ככל שהיתה, הסתיימה בפציעה ובאשפוז בבית חולים, אך לא בגרימת מוות.

כ"ח. נחזור עתה להמשך גזר דינו של בית משפט קמא, שהדגיש את העובדה שהמערער נהג מבלי שיש בידיו רישיון נהיגה, כשהוא יודע שאין בידיו רישיון נהיגה, זאת לאחר שבעברו התעבורתי הרשעות מסוג זה, שבגינן נפסל רישיונו בעבר לא אחת.

לפיכך, סבר בית משפט קמא שמתחם הענישה הינו בטווח שבין שישה חודשי מאסר בפועל (לריצוי בעבודות שירות) ועד 36 חודשי מאסר בפועל, ובאשר לפסילת רישיון הנהיגה, מצא בית משפט קמא לנכון, בנסיבות העניין, להעמיד את מתחם הענישה על המתחם שאליו הפנתה ב"כ המשיבה בטיעוניה שבכתב (דהיינו, 10 עד 15 שנות פסילה).

כ"ט. בית משפט קמא סבר, כי התנהגות המערער בענייננו היא התנהגות חמורה, אך יחד עם זאת, יש להביא בחשבון בכל מקרה ומקרה את נסיבות התאונה, כגון שיתכנו מקרים בהם נהג המערער בתאונה נקלע ללחץ נפשי עקב התאונה, עוזב את המקום בגלל הלחץ הנפשי, ולאחר זמן מתעשת ופונה למשטרה ומסגיר את עצמו, ובמקרה מעין זה, למרות ההתנהגות הפסולה, יש בה אלמנטים מקלים.

ואולם, כך ממשיך וכותב בית משפט קמא, לא זה המקרה שבפנינו. המערער נהג ללא רישיון נהיגה בר תוקף, כשהוא יודע שאין ברשותו רישיון נהיגה בר תוקף, ויש להניח כי השיקול המרכזי שהנחה אותו משהחליט לעזוב את מקום התאונה, הינו החשש מפני דיווח על התאונה למשטרה, כשהוא יודע שאין ברשותו רישיון נהיגה.

בנוסף, המערער לא התייצב ביוזמתו במועד מאוחר יותר במשטרה, אלא אותר לאחר שלוחית רישוי של הרכב נפלה מן הרכב במקום התאונה.

ל. בית משפט קמא הוסיף, שהמערער נוהג, בפועל, מזה שנים כשאינו ברשותו רישיון נהיגה ומה גם, שכושרו ויכולתו לנהוג לא נבדקו, הגם שמצבו הרפואי מצריך בדיקה מזמן לזמן וייתכן שאילו היה נבדק מצבו הרפואי, היתה המסקנה שאין לתת לו רישיון נהיגה, גם בלי קשר לביצוע עבירה כזו או אחרת.

ל"א. מוסיף בית משפט קמא, שהמערער עלה לרכב והחל לנהוג בו למרות שידע שאינו מחזיק ברישיון נהיגה ועונשים שנגזרו עליו בעבר בהקשר זה, לא הביאו אותו לשנות מדרכו הפסולה, וכאמור, יכולתו לנהוג לאור מגבלותיו הרפואיות לא נבדקה, ובכל אלה יש משום התנהגות חמורה מאוד.

ל"ב. מוסיף וכותב בית משפט קמא בסעיף 24 לגזר הדין: **"הכתובת, במקרה זה, היתה על הקיר. התרחשותה של תאונה בנסיבות שכאלה היתה כמו בלתי נמנעת. ולא בכדי, הנאשם, במצבו,**

לא הבחין בהולך הרגל על אף שזה הספיק לעבור חלק ניכר מהדרך (7 מ' מתחילת חציית הכביש)".

ל"ג. בית משפט קמא סבר, כי במצב שכזה נסיבותיו האישיות של הנאשם נסוגות ואין בית המשפט יכול לתת שמץ של לגיטימציה להתנהגות כזו. המסר שצריך להיות מועבר בגזר הדין במקרה שכזה הינו, שאין סובלנות כלשהיא כלפי מי שנכנס לרכב, מבלי שיש ברשותו רישיון נהיגה, במצב בריאותי המגביל את יכולת תפקודו ונהיגתו, גורם לתאונה, ומפקיר את מי שנפגע בתאונה.

ל"ד. לדעת בית משפט קמא, יש לגזור על המערער מאסר בפועל בשלושה היבטים:

האחד, עצם הנהיגה ללא רישיון ובמצב בריאותי שאינו מאפשר לנהוג.

השני, הרשלנות שהביאה להתרחשות התאונה.

השלישי, ההפקרה שלאחר הפגיעה.

ל"ה. מנגד, הביא בית משפט קמא בחשבון את הנסיבות האישיות הלא פשוטות של המערער, אם כי, התייעוד הרפואי שצורף אינו מדגים בעיה רפואית קשה עד מאוד או חסרת מרפא, ורשימת תיקי ההוצאה לפועל אינה מצביעה על חובות גדולים במיוחד (כ-45,000 ₪).

בית משפט קמא מציין, כי הביא בחשבון במיוחד את החרטה שהפגין המערער עקב התאונה, וכן את העובדה שביקר את הולך הרגל בבית החולים לאחר התאונה, והביע התעניינות בשלומו וחרטה זו, לרבות ההודייה בהזדמנות הראשונה והחיסכון בזמן שיפוטי, ויש בכל אלה כדי לפעול לזכותו של המערער.

כמו כן, הביא בית משפט קמא בחשבון, שעל תאונה זו חלות הוראותיו של חוק הפל"ד ולכן הנפגע יקבל או קיבל פיצוי בגין הנזקים שנגרמו לו בתאונה.

ל"ו. בית משפט קמא הוסיף והביא בחשבון את פרק הזמן שחלף מאז התאונה, ואת העובדה שכתב האישום כנגד המערער הוגש רק כשנתיים לאחר התאונה.

נוכח מצבו הכספי של המערער לא הטיל עליו בית משפט קמא עונשים בעלי משמעות כספית.

אחר כל הדברים האלה, גזר בית משפט קמא על המערער את העונשים שפירטנו בפתח דברינו ונציין, כי ביצוע

עונש המאסר בפועל עוכב.

ל"ז. על גזר דין זה מונח בפנינו ערעורו של המערער הטוען בערעורו, שהולך הרגל חצה את הכביש המחבר בין באקה אל גרביה לבין ג'ת שלא במעבר חצייה, דהיינו, בחצייה שאינה הולמת הולך רגל.

המערער נטש את מקום התאונה לאחר שהתקהלו במקום אנשים רבים מחשש לחייו, הואיל וככל הנראה הנפגע עבד בסמוך למקום.

נטען, שהמערער נעצר מרחק לא רב ממקום התאונה, כשהיה ברי לכל כי מוגשת לנפגע עזרה בהתאם לנסיבות.

המערער גם ביקר לאחר מכן את הנפגע בבית החולים, כשהתברר לו כי מדובר בתושב הרשות הפלסטינאית. המערער התייצב במשטרה, נחקר אודות האירוע, ולא חסך כל מידע שהתבקש למסור בנסיבות הענין.

ל"ח. עובדתית, טוען המערער, כי הוא נעצר בקרבת מקום לאירוע התאונה הואיל וחש סכנה מוחשית ומיידית לשלומו ולגופו מחמת התקהלות עשרות אנשים במקום, כנראה עמיתיו של הנפגע לעבודה.

המערער טען, כי הוזמן אמבולנס והיה ברי לכל כי אין מצבו של הנפגע מסוכן, הוא נתמך על ידי המתקבלים במקום ופונה לבית החולים.

כשעה לאחר מכן, נחקר המערער, לגרסתו, ברכב משטרתי שהגיע למקום האירוע, שלא היה מרוחק מביתו, מסר גירסה מלאה אודות נסיבות האירוע, וזמן למחרת למשטרת עפולה למסירת הודעה, ושחרר לביתו ללא כל תנאי למעט שלילת רישיון הנהיגה ל - 60 יום.

המערער ביקר את הנפגע במהלך שהותו של זה בבית החולים יומיים רצופים, מיד לאחר שסיים את חקירתו בתחנת המשטרה, ומששחרר הנפגע לביתו, ביקר אותו שם המערער מספר פעמים ושמר על קשר.

ל"ט. לטעמו של המערער, שגה בית משפט קמא משהטיל עליו עונש מאסר בפועל לתקופה ממושכת, מבלי שנתן משקל, כך נטען בערעור, לעובדות רלוונטיות בעניינו של המערער: גילו של המערער (כבן 55), היותו נשוי ואב לשניים, היותו סובל ממחלות, ובין היתר סכרת ויתר לחץ דם, חובותיו הרבים להוצאה לפועל, היותו אדם נורמטיבי, אזרח מן השורה, העובד ומפרנס את משפחתו בכבוד.

בנוסף נטען, שיש להביא בחשבון שאין למערער עבר פלילי כלשהוא, ומדובר במאסר ראשון בחייו, כל זאת בגילו

הלא צעיר, דבר שעלול להסב לו נזק נפשי חמור ביותר.

כמו כן נטען, שהיה מקום להביא בחשבון את הודייתו המיידית של המערער בכתב האישום, מבלי שביקש אפילו תיקון זעיר, דבר המעיד על נטילת אחריות מירבית.

מ. נטען עוד בערעור, כי הפנייתו של המערער לקבל את חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, היה בה כדי ליצור אצל המערער ציפיות בדבר אפשרות ריצוי עונשו העתידי בדרך של עבודות שירות. אמנם, בית משפט קמא לא ציין זאת מפורשות, אך יש בהפנייתו זו של המערער משום יצירת ציפייה ואינטרס הסתמכות אצלו בדבר העונש לו הוא עלול להישלח ביום פקודה.

מ"א. בנוסף, נטען בערעור, שלא ניתן כל משקל לנסיבות בהן ביצע המערער את עבירת ההפקרה, דהיינו, המערער, כך נטען, נתן הסבר מניח את הדעת אודות פשר התנהגותו נוכח המצב הנפשי בו היה שרוי בשעת האירוע.

נטען עוד, שבית משפט קמא לא נתן משקל לעובדה שהמערער פנה למחרת האירוע וביקר את הנפגע בבית החולים, כך במשך ימי אשפוזו ולאחר מכן משהנפגע שוחרר לביתו, דבר המעיד על חרטה מצד המערער על המעשה שעשה תוך הפעלת שיקול דעת לא נבון, נוכח כורח המציאות.

מ"ב. נטען עוד בערעור, כי תסקיר שירות המבחן והמלצותיו ניתנו תוך סקירה מקיפה וממצה של כל נסיבות העניין, אך בית משפט קמא לא נתן לתסקיר כל משקל בגזר דינו, למרות שהתסקיר הביא את התמונה המלאה בפני בית המשפט, הן בהיבט העובדתי והן בהיבט האישי בנוגע לרחשי ליבו והתנהגותו של המערער בשעת מעשה, במהלכו, ולאחריו.

מ"ג. מודגש בערעור, שהמערער לא ניסה לשבש או להקשות על המשטרה שחקרה אותו בסמוך לאירוע ועובדה היא, שהמשטרה גם לא נקטה נגדו בהליך של מעצר או עיכוב. בנוסף נטען, שבית משפט קמא לא נתן משקל לזמן שחלף מאז האירוע ועד הגשת כתב האישום (קרוב לשנתיים), ומאז הגשת כתב האישום ועד גזר הדין חלפו שנתיים נוספות, ובית משפט קמא לא נתן ביטוי ממשי לחלוף הזמן למעט אמירה כללית.

עוד נטען בערעור, שמאז יום האירוע ועד היום לא נפתחו כנגד המערער תיקים חדשים, לא בנוגע לעבירות תעבורה ולא בנוגע לעבירות פליליות.

מ"ד. כמו כן, נטען בערעור, שגזר הדין לא נתן משקל לנסיבות ביצוע העבירה כעולה מתסקיר שירות המבחן, והכורח שעמד בבסיס נהיגתו של המערער, דהיינו, המערער חש ברע ונזקק לתרופה, והגם שאין בכך

כדי לכפר על העבירה, הרי יש בכך כדי ליתן הסבר ליציאתו של המערער מביתו ונהיגתו ברכב.

מ"ה. ב"כ המערער הוסיף וטען, שבית משפט קמא גם לא נתן משקל לאשם התורם המשמעותי של הולך הרגל, שלא חצה את הכביש במעבר חצייה, בשעה חשוכה בחורף, כמו גם העובדה שהמערער חש סכנה ממשית ומוחשית לשלומו מחמת ההתקהלות הרבה שהיתה במקום, וייתכן שהמחלה ממנה סבל, שהיתה אקוטית וחריפה בזמן ביצוע העבירה, השפיעה על שיקול דעתו וגרמה לו להתנהג באופן לא הולם בנסיבות, דבר שבא על תיקונו בהודאתו של המערער במשטרה כבר בהזדמנות הראשונה, וכן שמירת הקשר עם הנפגע, שהיה צעיר, יליד 1984.

מ"ו. בנוסף נטען, כי בית משפט קמא לא נתן משמעות לשליחתו של המערער לתקופת מאסר ממושכת מאחורי סורג ובריח, דבר שיש בו משום פגיעה משמעותית במערער עצמו ובמשפחתו, מה גם שהמערער הוא עמוד התווך במשפחה.

נטען גם, שהענשת המערער, נוסף על רכיב המאסר המשמעותי, גם בפסילה בפועל לתקופה כה משמעותית, יש בה משום פגיעה אנושה וקשה במערער, שירצה להכשיר ביום מן הימים את נהיגתו על ידי הוצאת רישיון נהיגה תקף, ופסילה ארוכה זו חוסמת את דרכו בפני הכשרתו לנהיגה.

מ"ז. נטען עוד בערעור, כי שליחתו של המערער למאסר בפועל לתקופה כה ממושכת, יש בה כדי להחטיא את מטרת מבחני הענישה הנהוגים, במיוחד נוכח התיקון לחוק העונשין בכל הנוגע להתוויית מדיניות הענישה תוך איזון בין כל המרכיבים והנתונים הרלוונטיים.

מ"ח. כמו כן נטען בערעור, כי שגה בית משפט קמא משקבע, שהנפגע בתאונה הוא אדם מבוגר בן 84, בעוד שלמעשה הנפגע הוא צעיר, יליד 1984. בכך יש למעשה כדי ליטול מעוקצה של תקופת המאסר המשמעותית והממושכת שקבע בית משפט קמא בעניינו של המערער.

מ"ט. נטען בערעור, שיש להבחין בין מקרה שבו אדם שנוהג ללא רישיון נהיגה כלל, או שמעולם לא הוציא רישיון נהיגה, לבין מי שנוהג כשרישיון הנהיגה שלו איננו בתוקף.

בעניינו של המערער, כך נטען, הוא קיבל רישיון נהיגה בעברו והוא מורשה לנהוג, אך רישיונו לא חודש מאחר וצבר חובות רבים שהבשילו לכדי הליכי הוצאה לפועל והליכים במרכז לגביית קנסות. המערער לא הצליח לעמוד בנטל הכלכלי של כיסוי החובות וכפועל יוצא נחסם רישיונו מחידוש.

נ. בסיכום הדברים נטען, כי בית משפט קמא הרחיק לכת בענישתו של המערער מבלי לבחון את נתוני האישים ומבלי ליתן להם את המשקל המתאים ואת הפגיעה שעלולה להיגרם למערער ולמשפחתו

הסמוכה על שולחנו. המערער הוא חולה מוכח, ללא עבר פלילי, עברו התעבורתי האחרון הוא משנת 2006 ומאז האירוע ועד היום לא ביצע עבירות כלשהן, ולכן, כך סבור המערער, יש מקום לבטל את עונש המאסר בפועל מאחורי סורג ובריח ולקבוע כי יישא את עונשו בעבודת שירות, וכן יש לקצר את תקופת הפסילה בפועל.

בנוסף נטען גם, שבית משפט קמא לא ייחס משקל ראוי לרמת הענישה הנהוגה בבית משפט קמא בתיקים דומים ואף חמורים יותר כשבאותם מקרים השית בית משפט קמא על נאשמים ענישה מתונה וקלה יותר.

נ"א. בדיון שהתקיים בפנינו ביום 6.11.14 שמענו את טיעוניהם בעל פה של ב"כ שני הצדדים.

ב"כ המערער טען, בין יתר הדברים, בהתייחס לעבירת ההפקרה, כי המערער נעמד מטרים ספורים ממקום פגיעתו בהולך הרגל, אך מחמת התקהלות ההמונים, כנראה מן המקום בו עבד הנפגע, חשש המערער כי יאונה לו רע ולכן לא העז להתקרב, ואולם, הוא היה בטוח אותה עת שמוגשת עזרה לנפגע משום שאמבולנס שהגיע למקום החיש את הנפגע לבית החולים.

נטען גם שבעוד המערער עומד במקומו הגיעה ניידת משטרה, המערער עלה עליה, מסר את הודעתו, וזמן להתייצב במשטרת עפולה, שם מסר את גירסתו המלאה.

נ"ב. לעניין נהיגתו של המערער למרות שרישיון הנהיגה שלו לא היה בתוקף, נטען, כי המערער חש ברע, נאלץ לפנות לקבלת טיפול רפואי או תרופות, והמקרה ארע סמוך למקום מגוריו של המערער.

כמו כן, חזר וציין ב"כ המערער, שמרשו ביקר את הנפגע עת אושפז בבית החולים ואף לאחר מכן בביתו.

בנוסף נטען, שהמערער הודה בהזדמנות הראשונה בכתב האישום על כל רכיביו ונשלח לקבלת חוות דעת של הממונה על עבודות שירות, וכן הוזמן תסקיר שירות המבחן.

נ"ג. במהלך הטיעון פנינו לב"כ המערער ושאלנו, האם כוונתו שלא התקיימו היסודות של עבירת ההפקרה, ועל כך השיב ב"כ המערער (עמ' 4 לפרוט'):

"אינני טוען כך. אנחנו הרי הודינו בפני בית משפט קמא ובית משפט קמא הרשיע לפי הודאתנו. אולם, אנחנו טוענים שעבירת ההפקרה בנסיבות המקרה ... לאור העובדות היא ברף הנמוך של עבירת ההפקרה".

נ"ד. על דברים אלה הגיבה ב"כ המשיבה וציינה, כי הטענה כאילו הסגיר את עצמו המערער למשטרה ועלה לניידת שעמד לידה, איננה נכונה. הנכון הוא שהמשטרה הגיעה לביתו של המערער נוכח לוחית זיהוי שנפלה מן הרכב בזירת העבירה.

הטיעון כאילו המערער הסגיר עצמו למשטרה הועלה בתסקיר שירות המבחן מפי המערער, וב"כ המשיבה, כבר בפני בית משפט קמא, עמדה בטיעוניה שבכתב על כך שזה איננו המצב העובדתי.

נ"ה. ב"כ המערער המשיך וטען בפנינו, כי מרשו נחקר לאחר התאונה בניידת המשטרתית, שוחרר, והוזמן למחרת להתייצב במשטרת עפולה, ולטעמו אין המדובר במצג שאיננו אמין.

עוד חזר והעלה ב"כ המערער את הטענה, כי שגה בית משפט קמא בכל הנוגע לגילו של הנפגע בסוברו, כי הוא בן 84 בעוד שהינו יליד 1984 ונראה, כי בית משפט קמא ייחס משקל לגילו של הנפגע (ב"כ המשיבה הגישה לעיונו תיעוד רפואי לגבי מצבו של הנפגע).

נ"ו. בסיכום הדברים, טען ב"כ המערער, כי בית משפט קמא החמיר יתר על המידה בעונש שהטיל על המערער, ולא התחשב במידה מספקת בכך שהמערער הודה בהזדמנות הראשונה, מבלי שביקש כלל לתקן את כתב האישום.

ב"כ המערער חזר על כך, שהפניית מרשו לממונה על עבודות שירות יש בה כדי ליצור ציפייה אצל המערער, גם אם נכון הוא שבית משפט קמא עצמו סייג ציפייה זו בהחלטה שנתן ובמסגרתה הורה על הזמנת חוות דעתו של הממונה.

ב"כ המערער עומד על הפער העצום בין העונש שהוטל על המערער בסופו של יום לבין עונש של מאסר בפועל תוך ריצוי עבודות שירות, מה גם שקיימת פסיקה, לטענתו, שבה היתה התחשבות הרבה יותר גבוהה בנאשמים בעבירות דומות ואף חמורות יותר.

נ"ז. ב"כ המערער גם עמד על כך, שחלפו כשנתיים עד הגשת כתב האישום ושנתיים נוספות בהן נמשכו ההליכים, כך שכיום המערער כבן 56 ומפרנס יחיד של רעייתו וילדיו, וכל זאת, כך נטען, לא לקח בית משפט קמא בחשבון, ומה גם שהמערער סובל ממחלות ועליו גם לשאת בחובות רבים שבעטיים לא חודש רישיון הנהיגה שלו. בסופו של דבר מדובר באדם נורמטיבי, שזו הסתבכותו הפלילית לראשונה בחייו והאירוע נשוא הדיון היה אירוע מטלטל מבחינתו.

בנוסף, הגיש ב"כ המערער פסיקה רלוונטית לעיונו וביקש, כי נאמץ את המלצת שירות המבחן ואת חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות.

עד כאן תמצית טענותיו של ב"כ המערער.

נ"ח. שונה מטבע הדברים עמדת ב"כ המשיבה, שטענה, כי יש לדחות את הערעור. לטעמה, לא נפלה שגגה בגזר דינו של בית משפט קמא והעונש שהוטל על המערער אינו חורג לחומרה מרף הענישה המקובל בעבירות אלה.

לדעת ב"כ המשיבה, הנסיבות האישיות של המערער נלקחו בחשבון על ידי בית משפט קמא והיו לנגד עיניו בעת גזירת העונש.

בד בבד, עמד בית משפט קמא על החומרה הטמונה במקרה זה וקבע, כי מדובר ברף העליון מבחינת מדרג העבירה. המערער נהג ללא רישיון נהיגה בר תוקף, בהיותו מודע לכך מאז שנת 2005.

נ"ט. ב"כ המשיבה הוסיפה, שחומרה קיימת גם בכך שהמערער סובל ממחלת הסכרת שבעטיה הוא סובל מטשטוש ראייה, וזו דווקא נסיבה לחומרה, ומכיוון שהמערער אינו עובר בדיקות תקופתיות כנדרש, אסור לו לנהוג, ואילו היה מחדש את רישיון הנהיגה שלו באופן סדיר, כנדרש, היה עליו להצהיר על בעיות הבריאות שיש לו.

ב"כ המשיבה מציינת, כי בית משפט קמא התייחס בחומרה לעובדה שהמערער לא רק שנהג ללא רישיון וביצע את העבירה ברשלנותו, ועזב את המקום מבלי לקרוא למשטרה ומבלי להזעיק אמבולנס, אלא שהוא גם לא הסגיר את עצמו למשטרה.

ב"כ המשיבה ציינה, כי בית משפט קמא התייחס למצבו הכלכלי הקשה של המערער ולכן לא הטיל עליו תשלום פיצוי להולך הרגל.

ס. באשר לשגגה שנפלה בגזר דינו של בית משפט קמא, בכל הנוגע לגילו של נפגע העבירה, סבורה ב"כ המשיבה, שטעות זו לא גרמה להחמרה בענישה, ובשים לב לרף הענישה, ברי שלא נגרם עיוות דין מחמת טעות זו, שהרי בסופו של יום, החבלות שנגרמו לנפגע העבירה היו חבלות חמורות כגון: שבר פתוח ברגל וכו', כמפורט בתיעוד הרפואי.

ס"א. בסופו של דבר, סבורה ב"כ המשיבה, שהעונש שהוטל על המערער עולה בקנה אחד עם מגמת המחוקק להחמיר בענישה, כפי שגם באה לידי ביטוי בתיקון סעיף 64א' לפקודת התעבורה.

ב"כ המשיבה הפנתה אף היא לפסיקה רלוונטית, וכן הוסיפה, שהמערער מזלזל בחוק מזה תקופה ארוכה ולכן אין להתערב בענישה, כשם שאין לקבל את טענת ב"כ המערער בדבר הסתמכות על ההפנייה לממונה על

עבודות שירות, שהרי בהחלטת בית משפט קמא צויין מפורשות, שאין בהפנייה לממונה כדי לפתח ציפיות אצל המערער.

עד כאן תמצית טענותיה של ב"כ המשיבה.

ס"ב. לאחר שנתנו דעתנו לעובדות כתב האישום בהן הודה המערער ולפיהן הורשע, לרבות גיליון הרשעותיו בעבירות תעבורה, וכן עיינו בתסקיר שירות המבחן, חוות דעתו של הממונה על עבודות שירות, גזר דינו של בית משפט קמא, נימוקי הערעור, טיעוניהם המפורטים של באי כח שני הצדדים בשעת הדיון בפנינו, והפסיקה הרלוונטית, מסקנתנו היא שיש להפחית אך במעט מתקופת המאסר בפועל שהוטלה על המערער, וכן לקצר במידת מה את תקופת פסילת רשיון הנהיגה, ואולם, פרט לכך אין להתערב בכל שאר הרכיבים שבגזר דינו של בית משפט קמא.

ס"ג. תחילה, עלינו להתייחס לטענות שהעלה ב"כ המערער בשעת הדיון בפנינו, דהיינו, שלאחר התאונה נעמד המערער מטרים ספורים מן המקום בו פגע בהולך הרגל, חשש לצאת מן הרכב בגלל הקהל שהתאסף במקום, אך ידע שהנפגע מטופל שכן אמבולנס הוזעק למקום, והמערער עצמו עלה לניידת משטרה שהגיעה למקום, מסר גרסתו, והוזמן להתייצב לתחנת משטרת עפולה, בדומה לגרסה שמסר המערער לשירות המבחן.

פשיטא, שדבריו אלה של המערער אינם מתיישבים עם כתב האישום בו נאמר בסעיף 4, שלמרות שהמערער היה מעורב בתאונה וידע, כי נפגע הולך רגל, הוא עזב את מקום התאונה מבלי להגיש עזרה לנפגע, ומבלי להודיע למשטרה על קרות התאונה, וכזכור הורשע המערער לפי הודאתו בעובדות כתב האישום מבלי שכתב האישום תוקן וללא כל הסתייגות.

לכן, פנינו אל ב"כ המערער בשעת הדיון בפנינו (עמ' 4 לפרוט') ושאלנו מפורשות האם כוונתו לכך שלא התקיימו יסודות עבירת ההפקרה.

ב"כ המערער השיב שאין הוא טוען כך, שהרי הוא הודה בשם מרשו בפני בית משפט קמא והמערער הורשע בהתאם, אלא שלטענתו בנסיבות אלה מדובר ברף הנמוך של עבירת ההפקרה.

ס"ד. נדגיש, שאין המערער יכול לאחוז בחבל משני קצותיו, ומה גם שב"כ המערער טען מפורשות בסעיף 16 (ז) לערעור, כי הודאתו המיידית של המערער בכתב האישום **"ללא עתירה לתיקון ולו מינורי מעידה על נטילת אחריות מירבית על ידו"**.

נציין, כי המערער לא ביקש לחזור בו מן ההודייה, לא בפני בית משפט קמא, ולא בפנינו, ולכן העובדות היחידות שלנגד עינינו הינן אלה המופיעות בכתב האישום, שבהן הודה המערער, ולפיהן הורשע.

ס"ה. לא יכולה להיות כל מחלוקת על חומרת עבירת ההפקרה בראש וראשונה, אך גם חומרתן של שאר העבירות בהן הורשע המערער.

לא מצאנו פגם במתחם הענישה שקבע בית משפט קמא בין 6 חודשי מאסר בפועל (לריצוי בעבודות שירות) ועד 36 חודשי מאסר בפועל, הכל בהתאם לדרגת החומרה, ובענייננו כפי שציינה שופטת קמא, אכן התנהגותו של המערער היתה חמורה.

ס"ו. נציין, **שאיננו** מקבלים את טענת ב"כ המערער לפיה הפנייתו של המערער לממונה על עבודות שירות היה בה כדי לעורר ציפיות אצל המערער. רשאי היה בית משפט קמא להפנות את המערער לממונה על עבודות שירות שהרי הרף התחתון במתחם הענישה, כפי שקבע בית משפט קמא, הוא אכן 6 חודשי מאסר לריצוי בעבודות שירות, לכן אין מניעה שחוות דעת הממונה תונח על שולחנו של בית המשפט, בד בבד עם תסקיר שירות המבחן, והעונש ייקבע על ידי בית המשפט, בסופו של דבר, לאחר עיון בכל הנתונים כולם, ושמיעת טיעוני הצדדים.

על כך יש להוסיף שבהחלטה מיום 11.7.13 (עמ' 4 לפרוט') ציין בית משפט קמא מפורשות, בהחלטה המפנה את המערער לממונה על עבודות שירות, כי תשומת לב המערער מופנית לכך שאין בשליחתו לממונה על עבודות שירות כדי לחוות את דעת בית המשפט בענין העונש, שימצא בית המשפט לנכון להטיל עליו בסופו של ההליך, ולכן אין מקום לטענותיו של ב"כ המערער בענין זה.

ס"ז. עבירת ההפקרה בה הורשע המערער חמורה היא. בשנת תשע"ב-2011 תוקן סעיף 64 א' לפקודת התעבורה. (תיקון מס' 101), ולפי סעיף 64 א' (ג) העמיד המחוקק את תקופת המאסר המרבית על 14 שנה, מקום בו נוהג רכב מעורב בתאונה בה נגרמה לאדם חבלה חמורה או שנהרג מבלי שהנהג עצר או לא הזעיק עזרה.

בענייננו, כעולה מן התיעוד הרפואי של בית חולים הלל יפה בו אושפז הולך הרגל עקב התאונה סבל הוא מחבלה בצווארו ובשוק שמאל. צילום רנטגן הדגים שבר בטיביה ובפיבולה של שוק שמאל ו-CT הדגים שברים סגורים בשלוש מחוליות עמוד השדרה הצווארי.

אנו מדגישים, שהתאונה הנדונה אירעה **טרם** התיקון ולכן האמור בתיקון אינו רלוונטי לענייננו, אך יש בו כדי להצביע על מגמת המחוקק.

ס"ח. אנו מפנים ל-ע"פ 3304/14 **סולטאן פראן נגד מדינת ישראל** (להלן: "עניין סולטאן") (מיום 21.10.14), סעיף 9, שם נאמר::

9. מעיון בהוראות הפקודה לאחר התיקון נקל להיווכח כי המחוקק ביקש לקשור בין העונש שבגין עבירת ההפקרה לבין חומרת התוצאה שנגרמה לנפגע בתאונה. מסעיף 64א(ג) לפקודה ניתן ללמוד כי חבלה חמורה או מוות שנגרמו לאדם עקב התאונה הן נסיבות שבהתקיימן יש להחמיר בעונש. ודוק, הסעיף אינו דורש קיום של קשר סיבתי בין ההפקרה עצמה לבין התרחשות הנסיבות המחמירות, אלא מסתפק בכך שעקב התאונה נגרמו הנזקים האמורים, ודברים אלו נלמדים גם מעיון בדברי ההסבר להצעת החוק (הצעת חוק לתיקון פקודת התעבורה (מס' 104) (החמרת הענישה בעבירות הפקרה), התשע"א-2011). משאלו הם פני הדברים, והמחוקק הביע את רצונו המפורש כאמור, חוששני כי לא ניתן לקבל את טענת המערער כי שגה בית משפט קמא בהתייחסו לתוצאות התאונה כשיקול לחומרה לצורך גזירת העונש."

ס"ט. יחד עם זאת, נקבע עוד בפסק הדין שבענין **סולטאן**, שגם בתאונות בהן נגרמה חבלה חמורה (או מוות) יש להבחין בין המצבים השונים ודרגות האשם המוסרי השונות, (עיינו, בפסקה 9), שם כתב בית המשפט העליון:

"על כל פנים, המחוקק לא הבחין בין המצבים השונים והורה להחמיר בעונש כאשר עקב התאונה עצמה (ולא רק עקב ההפקרה) נגרמה לנפגע חבלה חמורה או מוות, ללא קשר לאחריות להתרחשות התאונה או למצב הידיעה של הנהג באשר לחומרת הפגיעה שנגרמה בתאונה.

עם זאת, כאמור, בבואנו ליישם את מצוות המחוקק ולקבוע את מידת ההחמרה בעונש בגין העובדה שבתאונה נגרמו חבלה חמורה או מוות, ראוי שנהיה מודעים להבחנות שבין המצבים השונים ולדרגות האשם המוסרי השונות."

(ההדגשה שלנו)

ע. בענייננו הביא בית משפט קמא בחשבון, ובצדק, לצד החומרה, את העובדה שהמערער נהג במשך שנים (מאז 2005) ללא רשיון נהיגה בר תוקף, כשהוא מודע לעובדה זו ועונשים שנגזרו על המערער, בעבר, בהקשר זה, לא הרתיעוהו.

נציין גם, שהמערער לא התייצב מיוזמתו במשטרה אלא אותר לפי לוחית רישוי של הרכב שנפלה מן הרכב במקום אירוע התאונה.

בתסקיר שירות המבחן נכתב, שהמערער, מסר, בין יתר הדברים, כי הוא חש באותו ערב טשטוש בראייה בגלל מצבו הבריאותי ועליית רמת הסוכר בדמו.

בצדק ציין בית משפט קמא, שעובדה זו מצביעה על הבעייתיות בהתנהגותו של המערער, שהרי הוא בחר להיכנס לרכב ונהג בו, בידעו שיכולת הראיה שלו מוגבלת.

ברי, שעמדו לרשות המערער אופציות נוספות כדי להגיע לבית המרקחת, בין אם, להיזקק לעזרת שכן ובין אם להזמין מונית או לבחור באפשרות של הזמנת רופא לביתו.

ע"א. הרשלנות של המערער אף היא ברף הגבוה, ותמימי דעים אנו עם דברי בית משפט קמא, בפיסקה 24 של גזר הדין:

"הכתובת, במקרה זה, הייתה על הקיר. התרחשותה של תאונה, בנסיבות שכאלה, היתה כמו בלתי נמנעת ולא בכדי, הנאשם, במצבו, לא הבחין בהולך הרגל, על אף שזה הספיק לעבור חלק ניכר מהדרך (שבעה מטרים מתחילת חציית הכביש)".

ב"כ המערער ניסה להקהות מחומרת הרשלנות, משטען בפיסקה 16 (י"ד) לערעורו שהתאונה אירעה כשחצה הולך הרגל את הכביש שלא במעבר חצייה "**בשעה חשוכה בחורף**". דא עקא: התאונה אירעה בשעה 18:40 בערב ביום **10.10.10**, משמע, בעיצומו של הסתו, גם אם היה מעון חלקית וירדו טיפות גשם.

ע"ב. הענישה שגזר בית משפט קמא על המערער הביאה בחשבון את עצם הנהיגה ללא רשיון ובמצב בריאותי שאינו מאפשר לנהוג, רשלנות שהביאה להתרחשותה של תאונה, והפקרה שלאחר הפגיעה.

בנסיבות אלה בוודאי שלא ניתן להסתפק בעונש מאסר בפועל שירוצה בעבודות שירות. דומה, כי נחטא לאינטרס הלגיטימי של הציבור, דהיינו, לחובתו של בית המשפט להעביר מסר ברור שמי שנוהג ללא רשיון נהיגה תקף (בהיותו מודע לכך), במצב בריאותי המגביל את יכולת תפקודו ונהיגתו, גורם ברשלנותו לתאונה, ומפקיר את נפגע העבירה, ככלל, דינו מאסר בפועל מאחורי סורג ובריח.

מתחם הענישה שקבע בית משפט קמא בטווח שבין 6 חודשי מאסר בפועל (בעבודות שירות) לבין 36 חודשי מאסר בפועל - אין בו כדי להצדיק את התערבותו.

ע"ג. יחד עם זאת הביא בית משפט קמא בחשבון את נסיבותיו האישיות הלא פשוטות של המערער (אם כי ציין שהתיעוד הרפואי אינו מצביע על בעיה רפואית חסרת מרפא), וכן הביא בחשבון את חובותיו במסגרת הליכי הוצאה לפועל, החרטה שהביע עקב התאונה, ביקורו אצל הנפגע לאחר התאונה והדאגה לשלומו, ובנוסף הודייתו בהזדמנות הראשונה - כל אלה נזקפים לזכותו של המערער.

ע"ד. כאמור כבר לעיל, הטיל בית משפט קמא על המערער - בין יתר העונשים - 20 (עשרים) חדשי מאסר לריצוי בפועל ופסילה מלקבל או להחזיק רשיון נהיגה לתקופה בת 15 שנים כשריצוי הפסילה הינו ממועד גזר הדין (18.5.14).

באי כוחם של שני הצדדים הפנו אותנו לפסיקה רלוונטית כל אחד מנקודת מבטו כמובן, ואולם אך מובן הוא, שעל מידת העונש להיקבע לפי נסיבותיו הקונקרטיות של כל מקרה בפני עצמו, בהתאם לעקרון הענישה האינדיווידואלית.

ע"ה. ב"כ המשיבה הפנתה בטיעוניה בפנינו (כמו גם בפסיקה שהביאה המשיבה בפני בית משפט קמא) ל- ע"פ 3664/11 **מדינת ישראל נגד רשיד** (מיום 7.9.11) שם נגזרו על המשיב בבית המשפט המחוזי 24 חודשי מאסר בפועל בגין הפקרה אחרי פגיעה, נהיגה ברשלנות שגרמה לחבלה של ממש, נהיגה ללא רשיון נהיגה תקף וללא ביטוח, ושהייה בלתי חוקית, ובבית המשפט העליון הועמד עונשו על 48 חודשי מאסר בפועל.

באותו מקרה מדובר היה איפוא **בשוה בלתי חוקי** שביצע את העבירות כמפורט לעיל, שנתלו לעבירת השהייה שלא כדון, ובנוסף עלה מתסקיר שירות המבחן שהנאשם אינו מגלה אמפתיה לקורבן ומתקשה להפנים את חומרת מעשיו.

במקרה שבפנינו ציין בית משפט קמא מפורשות את החרטה שהביע המערער, שלא היתה רק מן הפה ולחוץ, אלא המערער גם ביקר את הנפגע הן בבית החולים והן לאחר מכן בביתו.

ע"ו. כמו כן הצביעה ב"כ המשיבה (בטיעוניה שבכתב בפני בית משפט קמא) בין היתר, על ע"פ 6741/09 **בן שטרית נגד מדינת ישראל** (מיום 3.6.10), שם נדון המערער בגין הפקרה אחרי פגיעה, תאונת דרכים הגורמת חבלה של ממש, ונהיגה רשלנית, ל-18 חודשי מאסר בפועל ופסילה מלהחזיק ברשיון נהיגה ל-5 שנים.

יצוין, שבאותו מקרה נקבע כי המערער, שם, חטא, ברשלנות בדרגה גבוהה ביותר משהתקרב לצומת ובו 4 מעברי חצייה, אך הוא האיץ מהירותו ולא נתן דעתו לנעשה במעבר החצייה, כל זאת בנוסף לנפילת המוסרי החמור של הימלטות מן הזירה.

ע"ז. עוד הצביעה ב"כ המשיבה על ע"פ 6495/10 **פיראס עות'מאן נגד מדינת ישראל** (מיום 14.4.11) שם נדון המערער ל-30 חודשי מאסר ופסילה לנהיגה למשך 10 שנים בגין הפקרה אחרי פגיעה, חבלה של ממש, נהיגה ללא רשיון, עקיפה אסורה, נהיגה במהירות מופרזת, **ושיבוש מהלכי משפט**.

יצוין שבאותו מקרה, גם הופעל מאסר מותנה בן 3 חודשים, וכי התאונה אירעה כשהמערער עקף רכב במהירות גבוהה, פגע בילד שחצה את הרחוב וגרם לפציעתו הקשה, ולא רק שלא עצר בזירה אלא ניסה לטשטש ראיות כדי למנוע את איתורו של הרכב הפוגע, ואף הדיח את אשתו למסור גרסה כוזבת, כך שהנסיבות כפי שתוארו בפסק דינו של בית המשפט העליון בענין **עות'מאן** חמורות מענייננו.

ע"ח. ואילו ב"כ המערער הצביע על ע"פ (מחוזי מרכז) 18717-08-09 **מהראן עבד אל קאדר נגד מדינת ישראל** (מיום 20.12.09), שם נדון הנאשם ל-10 חודשי מאסר בפועל ופסילת רשיון הנהיגה לשנתיים בגין נהיגה ללא רשיון וללא ביטוח, גרימת תאונה בה נגרם נזק ונפגע אדם, עזיבת מקום התאונה ואי מסירת פרטים. ואולם, באותו מקרה לא היה מדובר בחבלה חמורה, ובנוסף: הנאשם באותו מקרה הורשע בגין עזיבת מקום התאונה לפי תקנה 144 (ב) של תקנות התעבורה + סעיף 38 (1) לפקודת התעבורה, אך **לא** בגין הפקרה לפי סעיף 64 א' לפקודת התעבורה.

ע"ט. ב-ע"פ 55055-02-11 (מחוזי תל אביב), **ואקנין נגד מדינת ישראל** (מיום 17.3.11) התמקד הערעור רק בתקופת הפסילה שעמדה על שבע שנים בגין עבירה לפי סעיף 64 א' של פקודת התעבורה, אך בניגוד לענייננו נקבע שם מפורשות שהנאשם זוכה מאחריות לתאונה.

פ. גם ע"פ 2042-01-13 (מחוזי חיפה, השופט כ. סעב) **יעקובוב נגד מדינת ישראל**, (מיום 5.3.13) אינו תורם לענייננו שהרי שם הורשע הנאשם בנהיגה בשכרות **וזוכה** מעבירות של נהיגה בקלות ראש, הפקרה לאחר פגיעה וגרימת חבלה של ממש.

פ"א. ב-ע"פ 10059-04-13 (מחוזי ירושלים) **אבו ראס נגד מדינת ישראל** (מיום 23.5.13) הופחת עונש הפסילה בפועל מ-12 שנה ל-8 שנים, ועונש המאסר בפועל מ-21 חודשים ל-15 חודשים, אלא ששם מדובר היה בהפקרה אחרי פגיעה ונהיגה ללא פוליסת ביטוח חובה, ואולם הנאשם לא הורשע בנהיגה רשלנית (הואיל והמנוח הקטין התפרץ לכביש).

פ"ב. ב-ע"פ 34466-05-13 (מחוזי באר שבע) **עלי אלקשחר נגד מדינת ישראל** (מיום 19.8.13) נדון המערער ל-6 חודשי מאסר בעבודת שירות (לפי הסדר טיעון) ופסילת רשיון הנהיגה ל-4 שנים, בגין הפקרה לאחר פגיעה. הערעור התמקד בענין הפסילה בפועל וזו הועמדה בערעור על שלוש שנים.

ההבדל בין נסיבות אותו מקרה לענייננו בולט: דהיינו, בענין **אלקשחר** עברו התעבורתי של הנאשם לא היה מכביד, ובעיקר: הנאשם הסגיר עצמו למשטרה סמוך לאירוע התאונה, בחלוף דקות בודדות, לאחר שהודיע טלפונית למשטרה על התאונה, ועל כך לא היתה מחלוקת.

פ"ג. עפ"ת (מחוזי חיפה) 26575-07-13 **סוקולוב נגד מדינת ישראל** (מיום 2.3.14) שגם עליו הצביע ב"כ המערער - אינו רלוונטי לענייננו, הואיל **ולא** היתה באותו מקרה הרשעה בעבירה של הפקרה לאחר

תאונה לפי סעיף 64 א' לפקודת התעבורה.

פ"ד. אנו מציינים גם את עפ"ג 42122-08-13 (מחוזי חיפה) **נסמאת גנאים נגד מדינת ישראל**, (מיום 12.12.13) שם הורשעה המערערת לפי הודאתה בעבירת הפקרה לאחר תאונה בה נגרם מות המנוח לפי סעיפים 64 א' (א) + 64 א' (ב) של פקודת התעבורה ונדונה לשלושה חודשי מאסר בעבודת שירות ופסילה מלקבל או להחזיק רשיון נהיגה ל-60 חודשים.

בערעור הוקל עונשה והפסילה הועמדה על 40 חודשים, אלא שיודגש, כי באותו מקרה **לא** הואשמה המערערת בנהיגה רשלנית או באחריות כלשהיא לאירוע התאונה, ואף לא בנהיגה ללא רשיון נהיגה תקף, מה גם שהנאשמת התייצבה בסמוך לאחר התאונה בתחנת המשטרה, ובנוסף עברה התעבורתי לא היה מכביד, לכן, גם מן המקרה הנ"ל אין להקיש לעניינו.

פ"ה. לאחר שנתנו דעתנו לכל נסיבות המקרה הספציפי שבפנינו, לנימוקיו המפורטים של בית משפט קמא, לטיעוניהם של שני הצדדים, ולפסיקה הרלוונטית, הגענו למסקנה שיש מקום להקלה מסויימת בתקופת המאסר בפועל שהוטלה על המערער, וכן בתקופת הפסילה מלקבל או להחזיק רשיון נהיגה.

פ"ו. כעולה מכתב האישום, וכן מן התיעוד הרפואי שהונח בפנינו, הנפגע, הולך הרגל, הינו יליד 1984, ומכאן שהיה כבן 26 במועד אירוע התאונה (10.10.2010). ואולם, בגזר דינו של בית משפט קמא נפלה שגגה במובן זה שבית משפט קמא סבר שהולך הרגל שנפגע הינו בן 84.

אנו מפנים לסעיף 2 של גזר הדין: **"פגע עם רכבו בהולך רגל (בן 84 שנה)...."**. בית משפט קמא אף נתן דגש לחומרת הפגיעה בשים לב לגילו המבוגר של הנפגע, ואנו מפנים לסעיף 14 בגזר הדין:

"במקרה שבפנינו, הגם שהתאונה גררה אחריה תוצאה לא פשוטה, ופגיעה גופנית חמורה בהולך הרגל (לרבות שבר פתוח ברגל ושברים בעמוד השדרה) פגיעות אשר לאדם מבוגר, בן 84 שנה, הן פגיעות בעלות משמעות מכרעת על המשך תפקודו, הרי שלא מדובר בתאונה קטלנית....."

(ההדגשה שלנו).

נראה, לכאורה, מתוך נימוקי גזר הדין, שבית משפט קמא ייחס משקל, בין היתר, גם לגילו המבוגר (השגוי) של הולך הרגל הנפגע ומשמעות פגיעה שכזו על המשך תפקודו, ואולם כאמור, אין מחלוקת שהנפגע היה במועד התאונה כבן 26 שנה.

ראוי ליתן לשגגה זו שבנימוקי גזר הדין ביטוי על ידי קיצור מסויים של תקופת המאסר בפועל, כפי שנורה להלן.

פ"ז. באשר לתקופת פסילת רשיון הנהיגה, נציין, כי המשיבה בפסיקה שהביאה בפנינו, כמו גם בפני בית משפט קמא, לא הצביעה על מקרה דומה בנסיבותיו למקרה שבפנינו שבו הוטל על נאשם עונש של פסילת רשיון הנהיגה בפועל לפרק זמן שהינו מעבר ל-10 שנים.

ב-ע"פ 6495/10 **עות'מאן נגד מדינת ישראל**, מיום 14.4.11, שהוא פסק הדין היחיד מתוך הפסיקה שהוגשה על ידי המשיבה, נגזרה על הנאשם תקופת פסילה בפועל של 10 שנים.

לכן סבורים אנו שיש מקום לקיצור מסויים בתקופת הפסילה בפועל בנסיבות המקרה שבפנינו, כפי שנורה להלן.

פ"ח. על יסוד כל האמור לעיל אנו מקבלים חלקית את ערעורו של המערער, ומעמידים את תקופת המאסר בפועל שעל המערער לרצות על 16 (שישה עשר) חודשים.

את תקופת הפסילה בפועל מלקבל או להחזיק רשיון נהיגה אנו מעמידים על 10 שנים מיום גזר דינו של בית משפט קמא (18.5.14), ובניכוי 60 ימי הפסילה המינהלית.

כל שאר רכיבי הענישה שקבע בית משפט קמא יעמדו בעינם ללא כל שינוי.

פ"ט. המערער יתייצב למאסרו בבית המעצר קישון **ביום ראשון 11.1.15 עד השעה 10:00 בבוקר**, או על פי החלטת שב"ס, שתינתן במסגרת הליכי מיון מוקדמים, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על המערער לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיון מוקדם, עם ענף אבחון ומיון של שב"ס, טלפונים: 08-9787377, 08-9787336.

ניתן היום, י"ב כסלו תשע"ה, 04 דצמבר 2014, במעמד הנוכחים.

כ. סעב, שופט

ב. בר-זיו, שופט

י. גריל, שופט בכיר
[אב"ד]